

In dit verslag wordt een samenvatting gegeven van de marktconsultatie over de 'Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl, renovatie kanaal fase 1, planuitwerkingsfase (inclusief contractvoorbereiding tranche 4)'. Deze marktconsultatie heeft op donderdag 9 april 2020 plaatsgevonden waarvoor de partijen uit het Raamcontract SO3 zijn uitgenodigd. De PowerPointpresentatie die gedurende de marktconsultatie is weergegeven, is als bijlage aan dit verslag toegevoegd. Aan dit verslag en de bijhorende bijlage(n) kunnen geen rechten worden ontleend.

Gedurende de presentatie zijn verschillende onderwerpen aan bod gekomen, waaronder: de opgave, de stappen, de uitgangspunten van het contract, het offertetraject, en de planning. Tevens hebben de aanwezige partijen de gelegenheid gekregen vragen te stellen en opmerkingen te doen.

1. De opgave

De opgave voor RWS is de vervanging en renovatie (V&R) van de Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl (HLD). Deze uitvraag heeft specifiek betrekking op 'renovatie kanaal fase 1': integraal onderzoek naar de benodigde vervanging en vernieuwing van de oevers, ligplaatsen, geleidewerken en meerpalen en het verdiepen en symmetrisch maken van de vaarweg.

De opgave voor het ingenieursbureau is het opleveren van een planuitwerking en het voorbereiden van het contract voor de realisatie van tranche 4. Tranche 4 is hetgeen dat binnen de budgettaire ruimte en zonder RO-procedures uitgevoerd kunnen worden.. Optioneel vervolg aan deze opdracht kunnen zijn het voorbereiden op en het doorlopen van de juridische- en ruimtelijke (RO) procedures, en de contractvoorbereiding realisatie van de volgende tranches.

RWS heeft voor tranche 4 een prognoserapport opgesteld en een regioanalyse uitgevoerd. Dit kan gezien worden als een grove inspectie naar de staat van het areaal om de verwachting te schetsen dat op korte termijn voor circa 50 miljoen binnen tranche 4 gerenoveerd en/ of vervangen moet worden.

2. Baselines en stappen

RWS heeft gekozen voor een gefaseerde aanpak met een verdeling in baselines en stappen, waarbij twee elementen van belang zijn:

1. De reguliere V&R-opgave (vervanging a.g.v. einde levensduur).
2. Opwaarderen van de gehele vaarweg naar klasse Va (functionaliteit).

Baseline 1 (stap 1): bepalen vervangings- en renovatieopgave HLD

Het doel van deze baseline is inzichtelijk maken wat op grove lijnen de V&R-opgave is op basis van levensduur en functionaliteit (op het niveau van inspecties en expert judgement). Dit resulteert tevens in beslismoment 1 voor de overige tranches. Het proces is weergegeven op slide 12 van de PowerPoint:

- Vanuit de areaalgegevens wordt onderzocht welke constructies een levensduur hebben tot 2050 of korter.

- Vanuit het elementair ontwerp wordt onderzocht welke constructies functioneel niet voldoen (waar zitten de knelpunten met vaarklasse Va).
- Bovenstaande punten worden verwerkt in een gezamenlijke V&R-opgave. De gegevens hierin worden toegewezen naar de bakjes 'berekenen, renoveren en vervangen'.

Voor tranche 4 is reeds een prognoserapport opgesteld en een regio-analyse uitgevoerd, dit hoeft voor deze tranche dus niet nogmaals. Echter deze baseline dient ook te resulteren in een beslismoment 1 voor de overige tranches. Voor die overige tranches dient dus nog wel een prognoserapport opgesteld en een regio-analyse uitgevoerd te worden.

De gegevens die door RWS beschikbaar gemaakt worden zijn onder andere tekeningen, (geo)databestanden en inspectierapporten. ON dient de areaalgegevens van RWS op orde te brengen door middel van bureauwerk. Mocht na deze inventarisatieslag toch blijken dat relevante areaalgegevens ontbreken dan dient dit gedefinieerd te worden in een nadere onderzoekopgave voor baseline 2. Met 'op orde brengen' wordt hier dus bedoeld het doen van een inventarisatieslag om te bepalen hoe actueel, betrouwbaar en compleet de gegevens zijn.

Naschrift: Naast het bureauwerk dienen de areaalgegevens op orde gebracht te worden door middel van een door de ON uit te voeren structural survey van de vaarweg.

Om een inschatting te kunnen maken van wat naar vervanging of renovatie gaat wordt in baseline 1 van de ON gevraagd om 20 geotechnische berekeningen van kerende constructies (en regionale uitkeringen) te maken. Deze berekeningen worden gebruikt om de te hanteren uitgangspunten voor stap 2 te bepalen.

Baseline 2 (stap 2 en 3): ontwikkelen van de planuitwerking

Het doel van baseline 2 is het ontwikkelen van een voorkeurvariant welke is afgewogen tegen de klassieke variant in een planuitwerking op basis van dominantie beslisinformatie. Dit resulteert in beslismoment 2 voor tranche 4.

Stap 2: het ontwikkelen van de voorkeursvariant

In stap 2 worden de 'bakjes' berekenen, renoveren en vervangen verder uitgewerkt. Dit proces is weergegeven op slide 13 van de PowerPoint:

- Berekenen: de gegevens hierbinnen maken geen onderdeel uit van de V&R-opgave mits deze dichtberekend kunnen worden. De gegevens die niet dichtberekend kunnen worden, verplaatsen naar renoveren.
- Renoveren: bepalen van maatregelen (bijvoorbeeld versterken damwand).

Vervangen: bepalen van maatregelen waarbij het duurzaamheidsuitgangspunt 'natuurvriendelijke oevers, tenzij ...' gehanteerd dient te worden. Dit resulteert in een voorkeursvariant voor de definitieve V&R-opgave en een ingepast ontwerp van de vaarweg, met een bijpassende raming.

Stap 3: het afwegen van de voorkeursvariant

In stap 3 wordt de voorkeursvariant vergeleken met de autonome klassieke manier van vervangen (verticale constructie met een 1-op-1 vervanging). Hieruit moet de meerwaarde van de voorkeursvariant blijken. Deze stap resulteert in een afgeronde planuitwerking:

- Vaststellen van voorkeursvariant met duurzaamheidsmaatregelen en meekoppelkansen.
- Vaststellen van scope en kosten van de maatregelen.
- Prioritering van uitvoering.
- Bepalen van de vervolgprocedures.

Duurzaamheids- en meekoppelkansen

In baseline 1 dient een brede inventarisatie plaats te vinden van de duurzaamheids- en meekoppelkansen. Door de opgehaalde kansen te analyseren en af te wegen ontstaat een lijst met realistische kansen. In baseline 2 wordt de lijst met realistische kansen verder uitgewerkt en verzilverd. De ON is verantwoordelijk voor het aanleveren van dominante beslisinformatie om binnen de gestelde kaders deze kansen te vast te leggen.

ON dient een lijst kansrijke meekoppelkansen op te stellen en deze uit te werken in de planuitwerking inclusief samenwerkingsovereenkomsten/bestuurlijke overeenkomsten voor de realisatie van de meekoppelkansen. De verantwoordelijkheid ligt bij de partijen die de overeenkomst over de meekoppelkansen sluiten: de initiatiefnemer (bijvoorbeeld gemeentes of waterschappen) en de partij waarmee het initiatief genomen wordt (in deze RWS). RWS is geen initiatiefnemer van meekoppelkansen en financiert die niet, tenzij, en pas na intern beraad, de meekoppelkansen ook bijdraagt aan de doelstellingen van RWS of door RWS nadrukkelijk is ingebracht. RWS is bereid waar mogelijk mee te denken aangezien een van speerpunten betrekking heeft op het betrekken van de omgeving.

Baseline 3 (stap 4): Voorbereiding van een realisatiecontract voor tranche 4

Baseline 3 resulteert in een aanbestedingsdossier, een bijpassende raming inclusief risico's, en producten op gebied van projectmanagement, projectbeheersing en contractmanagement voor de realisatiefase.

Baseline 4 (RO-procedures voor gehele vaarweg) en baseline 5 (realisatiecontract voor de rest van de opgave) zijn optioneel en maken geen onderdeel uit van de inschrijving. Het hangt af van verschillende aspecten of baseline 4 en 5 deel uit gaan maken van de opdracht. Hierbij kan gedacht worden aan de tevredenheid over de samenwerking tussen ON en OG van beide kanten, en de besluitvorming over de resterende tranches. De verwachting is dat uit baseline 2 blijkt dat er RO-procedures nodig zullen zijn, een zekerheid is dit echter niet, formeel is er nog geen akkoord of budget voor.

3. Vragen en opmerkingen

Gedurende de marktconsultatie hebben de deelnemers vragen gesteld en opmerkingen gegeven. Gedeeltelijk zijn de antwoorden op de vragen in de bovenstaande gedeeltes verwerkt. In het onderstaande gedeelte zijn de overige vragen en opmerkingen verwerkt per onderwerp.

Besluitvorming en stakeholders

Een van de vragen betrof hoe de besluitvorming plaatsvindt en welke stakeholders hierin bepalend zijn. Deze vraag werd verder toegelicht waarbij werd aangegeven dat de opgave nog heel technisch leek waarin een aantal varianten naast elkaar

worden gelegd. Volgens de betreffende deelnemer zou het meer een interactief proces moeten zijn met omgeving en OG waarin afwegingen gemaakt worden in welke technische oplossingen en meekoppelkansen tot de gewenste situatie leiden.

RWS erkent het belang van draagvlak waarbij de omgeving, de beheerder en dergelijke stakeholders mee worden genomen in de afwegingen. De benadering is wel vanuit de inhoud: ON is verantwoordelijk voor het leveren van het technische werk, maar dient hierin OG actief te betrekken. ON neemt het initiatief om partijen bij elkaar te brengen en ondersteunt proactief bij het komen tot een gedragen besluit.

Best Value Aanpak (BVA)

Meerdere deelnemers gaven aan kritisch te zijn ten opzichte van BVA. Hierbij werd aangegeven dat BVA ontwikkeld is voor projectmatige processen waarbij een duidelijke scope gegeven is en waarbij de ON veel vrijheid krijgt om die scope te realiseren. Deelnemers konden uit de presentatie geen heldere scope halen. Er zijn heel veel factoren vanuit de omgeving en vanuit de toestand waar het Areaal zich in bevindt die nog niet helder zijn, die uiteindelijk gaan bepalen hoe die scope eruit gaan zien. Daarnaast werd ook benoemd dat het lastig is risico's te bepalen voor de inschrijving van baseline 2 en 3 wanneer de scope hiervan nog niet gedefinieerd kan worden.

RWS probeert een afgebakende scope te formuleren voor baseline 1 en is bezig dit te verhelderen in de vraagspecificatie. Baseline 2 en 3 worden nader bepaald en gedefinieerd op basis van een offertetraject welke door OG en ON gezamenlijk doorlopen wordt bij elke baselineovergang. In een dergelijk offertetraject wordt voor de opvolgende baseline de aanpak en de scope bepaald, waarna de prijs wordt vastgesteld. Door middel van BVA wil RWS een partij contracteren die de gehele opdracht zo goed als mogelijk doorgrondt op basis van de beschikbare informatie.

Daarnaast gaven deelnemers aan dat er tegenstrijdigheden zitten in de huidige aanpak in relatie tot BVA. Zoals het samenwerken en de verder door RWS uitgedachte aanpak terwijl ON in de lead is en er sprake is van een risicoverdeling. In het Significant rapport, waarnaar werd verwezen door een van de deelnemers, wordt tevens geconcludeerd dat BVA niet goed past bij planstudies omdat deze een meer flexibele en procesgerichte aanpak vereisen.

De reden dat RWS heeft gekozen BVA toe te passen is omdat RWS op zoek is naar een ingenieursbureau die de opdracht doorgrondt en die met dominante beslisinformatie logische besluiten voorlegt gegeven het afwegingskader dat RWS meegeeft. In die zin zoekt RWS de expert voor de opgave en dan met name de expert in het uitvoeren van planstudies. RWS onderkent dat flexibiliteit noodzakelijk is en is daarom nadrukkelijk op zoek is naar een partij om mee samen te werken, waarbij OG en ON samen eigenaar zijn. Een van de werkpakketten, welke tijdens de presentatie is genoemd maar niet nader is toegelicht, is 'samenwerken' waarin ON de samenwerking met OG op een expliciete en transparante wijze dient te managen. Ten behoeve hiervan worden samenwerkingsprestatie indicatoren (SPI) geformuleerd, gezamenlijk door OG en ON. RWS onderkent echter nog zoekende te zijn in de behoefte om samen te werken waarbij ON in the lead is, en zal hier rekening mee houden in de nadere uitwerking.

Ten slotte werd ook benoemd dat het interview als een onderdeel van BVA als vervelend wordt ervaren: verschillende mensen die toekijken en een klinische manier van interviewen. Tevens attendeerden een aantal deelnemers erop dat BVA tijdrovend kan zijn en dat gezien de huidige crisis de marktinspanning beperkt zou moeten blijven.

RWS is ook hierin zoekende om te bepalen of en op welke manier de partijen tijdens de aanbesteding zich kunnen presenteren waarbij betreffende sleutelfunctionarissen of teams kunnen onderbouwen geschikt te zijn voor de opdracht. Hierbij worden de alternatieven die tijdens marktconsultatie zijn gepresenteerd, zoals het teamassessment, overwogen. Daarnaast zal RWS rekening houden met de mate van marktinspanning en welke invloed de huidige crisis hierop heeft.

Prijsaanbieding

Deelnemers gaven aan dat het lastig is een vaste prijs te geven en te bepalen of het werk binnen het budget uitgevoerd kan worden op basis van een nog niet duidelijke scope. Ook zou de destijds gepresenteerde aanpak een impuls aan de markt kunnen geven om met een zo laag mogelijke prijs in te schrijven voor baseline 1 en geld terug te winnen bij de overige baselines. Tevens merkte een van de deelnemers op dat het aanbieden van een prognose vaak leidt tot veel discussie wanneer deze prognose af blijkt te wijken van de realiteit in de uitvoering.

Een van de uitgangspunten die RWS wil hanteren voor ~~van~~ deze opdracht is 'eerlijk geld voor eerlijk werk'. RWS wil dan ook voorkomen dat partijen met een zo laag mogelijke prijs inschrijven.

Naschrift: RWS is bezig met het uitwerken van een aanpak waarbij de Inschrijver niet gevraagd wordt een prognose te maken. Hierbij dient de Inschrijver nog steeds een vaste prijs in te dienen voor baseline 1 en voor projectmanagement en projectbeheersing van de gehele opdracht. Maar voor de onderdelen waarbij het moeilijker is om op voorhand een goede inschatting te maken van de werkzaamheden wordt door OG een inschatting gemaakt van de te verwachten aantal bestede uren per functiegroep. Vervolgens worden de prijs en scope van de baselines 2 en 3 pas definitief gemaakt door middel van het offertetraject in de voorgaande baseline.

Een aantal deelnemers uitte hun zorgen over het aanbieden van een vaste prijs voor baseline 1 op basis van areaalgegevens die niet betrouwbaar zijn. Het was deelnemers niet duidelijk welke zekerheid uit baseline 1 moet blijken en welke onzekerheden hier nog in zitten. Tegelijkertijd worden er een aantal concrete producten gevraagd in deze baseline waarvoor een bepaalde zekerheid nodig is zoals bijvoorbeeld de SSK-raming met een bandbreedte van 25%.

Zoals in het bovenstaande gedeelte is beschreven is het doel van RWS met betrekking tot baseline 1 inzichtelijk hebben wat op grove lijnen de V&R-opgave is. ON dient dus in baseline 1 de beschikbare gegevens van RWS en de gegevens die buiten geïnventariseerd kunnen worden te analyseren. Als uit deze analyse in baseline 1 blijkt dat relevante areaalgegevens ontbreken dan dient dit gedefinieerd te worden in een nadere onderzoeksopgave voor baseline 2. Zoals eerder aangegeven is RWS bezig de scope van baseline 1 te verduidelijken en aan te passen waar nodig in de vraagspecificatie.

Contract en –aanbestedingsvorm

Een aantal deelnemers deden suggesties voor andere contractvormen en aanbestedingsvormen. BVA is mogelijk, echter zijn er andere vergelijkbare methodes waarbij ook wordt uitgegaan van dominante informatie waarbij de focus meer ligt op samenwerking. Een voorstel dat werd gedaan is een alliantiecontractvorm. Met betrekking tot de aanbesteding stelde een aantal deelnemers voor te gunnen op kwaliteit waarbij de dynamiek wordt besproken in een concretiseringsfase en de prijs bepaald wordt per fase. RWS onderzoekt wat mogelijk hierin is maar dient hierin wel de huidige regelgeving en beleidskaders in acht te nemen.

Opknippen van de Opdracht

De vraag werd gesteld waarom de opdracht niet opgeknipt wordt om eerst meer grip te krijgen op de scope waarna de planuitwerking doorlopen kan worden op basis van concrete afspraken. Het risico van de voorgestelde aanpak is volgens deze deelnemer grip krijgen op de scope om daar vervolgens een zinnige aanbidding op te kunnen doen die tegemoetkomt aan de samenwerking.

RWS heeft bewust gekozen de gehele opdracht op de markt te gaan zetten omdat RWS op zoek is naar een dedicated partner. Belangrijk uitgangspunt van deze aanpak is dat ON het gehele proces om te komen tot een planstudie en een realisatiecontract overziet, beheerst en bovendien waarde kan toevoegen ten aanzien van de doelstellingen. De opdracht is opgedeeld in baselines om geheel te kunnen inkopen en behapbaar te maken voor de partijen. In baseline 1 wordt het probleem en bijpassende oplossingen geïnventariseerd waarna de scope en prijs van baseline 2, de planuitwerking, bepaald wordt.

Een deelnemer stelde ook voor de opdracht geografisch op te knippen waarbij de gecontracteerde partijen het hele opdracht uitvoeren voor een gedeelte van de vaarweg. Een reden hiervoor is dat er verschillen in het areaal zijn: deel in Groningen is stedelijk terwijl andere delen juist landelijk zijn. De dynamiek en belangen in deze delen van de vaarweg verschillen namelijk van elkaar. Daarnaast zou de omvang van de opdracht een 'race tot he bottom' versterken.

Verschillende deelnemers gaven ook aan wel enthousiast te zijn over de aanpak waarbij de gehele opdracht over de gehele vaarweg op de markt wordt gezet. Allereerst is deze aanpak in lijn met het McKinsey rapport. Ook werd opgemerkt dat deze opdracht vraagt om een integrale afweging en transparante onderbouwing van keuzes waarbij opknippen niet een logische keuze is. Daarnaast geeft een andere deelnemer aan dat opknippen van de opdracht niet betekent dat het risico voor een 'race to the bottom' daarmee weg is.

Doorlooptijden

Door RWS werd de vraag gesteld of de voorgestelde doorlooptijden realistisch zijn. Deelnemers gaven aan dat dit lastig te beoordelen is gegeven de onduidelijke scope en de betrouwbaarheid van de areaalgegevens. Een planstudie duurt meestal tussen de 14 en 16 maanden onder andere vanwege de vaste termijnen die RWS hanteert. Anderzijds is dit een planuitwerking zonder RO-procedures.

Vervolg

Meerdere deelnemers hebben aangegeven graag mee te willen denken over deze uitvraag en hebben dan ook aangegeven graag nogmaals voor en gedurende de aanbesteding in dialoog te willen gaan of via een schriftelijke ronde meer toelichting te geven. RWS kijkt naar wat de mogelijkheden hierin zijn aangezien ook RWS het belang van meer dialoog inziet.

Annex I Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
Tranches	Het werken met tranches is een landelijke systematiek voor besluitvorming voor het vrijmaken van middelen (e.g. geld). Een V&R-tranche bestaat uit een aantal projecten die door het Programma V&R voorgelegd zijn aan het Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken (DGLM), Directoraat-generaal Water en Bodem (DGWB) en Directoraat-generaal Mobiliteit (DGMo). Deze besluiten of er middelen vrijgemaakt worden om de voorgestelde projecten te starten. Dit project valt onder DGLM.
Beslismomenten	Beslismomenten zoals hier bedoeld maken onderdeel uit van formele vaststellingsmomenten welke landelijk bepaald zijn: - Beslismoment 1 resulteert in een V&R regioanalyse. - Beslismoment 2 resulteert in een uitvoeringsbesluit.
Stappen	De stappen geven het te doorlopen proces weer. Per stap dienen een aantal producten geleverd te worden.
Baselines	Een baseline is een periode bestaande uit een of meerdere stappen. Elke baseline eindigt met een contractuele mijlpaal waarop bepaalde producten afgerond en geaccepteerd zijn. Een mijlpaal is tevens een Go/ No-Go moment voor de opvolgende baseline. Bij overgang tussen baselines wordt een offertetraject doorlopen gezamenlijk door OG en ON om te komen tot een aanpak en uitgangspunten voor de volgende baseline. Als deze zijn gedefinieerd wordt de prijs voor de baseline bepaald.